

Zbrodnia Wołyńska

<https://zbrodniawolynska.pl/zw1/mapa-województwa-wolyns/powiat-rowiensi/12754,Powiat-rowiensi.html>
24.04.2024, 21:32

Powiat rówieński

Powiat rówieński był jednym z 11 powiatów wchodzących od 19 lutego 1921 r. w skład nowo utworzonego województwa wołyńskiego II Rzeczypospolitej. Siedzibą powiatu było miasto Równe. Powiat został ustanowiony w dniu 1 stycznia 1925 r. Powiat rówieński zajmował środkowo-wschodnią część województwa wołyńskiego i graniczył: od zachodu z powiatami dubieńskim i łuckim, od północy z powiatem kostopolskim, od wschodu wzdłuż granicy z ZSRR, zaś od południa graniczył z powiatem zdołbunowskim. Powiat rówieński o powierzchni 2898 km kwadratowe był zamieszkały zgodnie ze spisem powszechnym, który został wykonany w 1931 r. przez 252,800 osób. W większości tereny te były zamieszkane przez ludność ukraińską, która liczyła 160,600 osób (63,5%), polską 37,000 (14,6%). Pozostali to Żydzi, Niemcy i Czesi. Według tego samego spisu powszechnego spośród zamieszkującej te tereny ludności, 36,444 osób było wyznania rzymskokatolickiego, 501 osób wyznania unickiego, 166,469 osób wyznania prawosławnego, 6,109 wyznania ewangelicko-augsburskiego, 650 ewangelicko-reformowanego, 3,686 osoby należały do innych wyznań chrześcijańskich i 37,713 osób wyznania mojżeszowego. W skład powiatu rówieńskiego wchodziło w 1939 r. 9 gmin wiejskich, 2 miejskie, 306 gromad wiejskich (sołectw) i 2 miasta. Do gmin zaliczono: Aleksandrówka, Buhryń, Dziadkowicze (lub: Diatkowicze), Hoszcza, Klewań, Korzec (miejska), Korzec (siedziba: Nowy Korzec), Międzyrzec, Równe (miejska), Równe (wiejska), Tuczyn. Miastami były: Korzec i Równe.

Tereny powiatu rówieńskiego jak też i całego województwa wołyńskiego były okupowane od września 1939 r. do drugiej połowy czerwca 1941 r. przez armię sowiecką, zajętego na podstawie układu Ribbentrop-Mołotow. Ludność polska w czasie okupacji sowieckiej została poddana represjom, które w znacznym stopniu doprowadziły do poważnej zmiany w układzie narodowościowym. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy było przede wszystkim przeprowadzenie przez władze sowieckie trzech dużych akcji deportacyjnych, zrealizowanych 10 lutego, 13 kwietnia i 12 czerwca 1940 r. W ich trakcie dokonano przymusowego przesiedlenia na tereny Syberii i do Kazachstanu licznych grup Polaków. Dodatkowym problemem było także przeprowadzenie przez władze sowieckie trzech akcji poboru do wojska, które dokonano na wiosnę i jesienią 1940 r. a także na wiosnę 1941 r. W tym okresie sowieckie NKWD przeprowadziło także liczne aresztowania polskiej

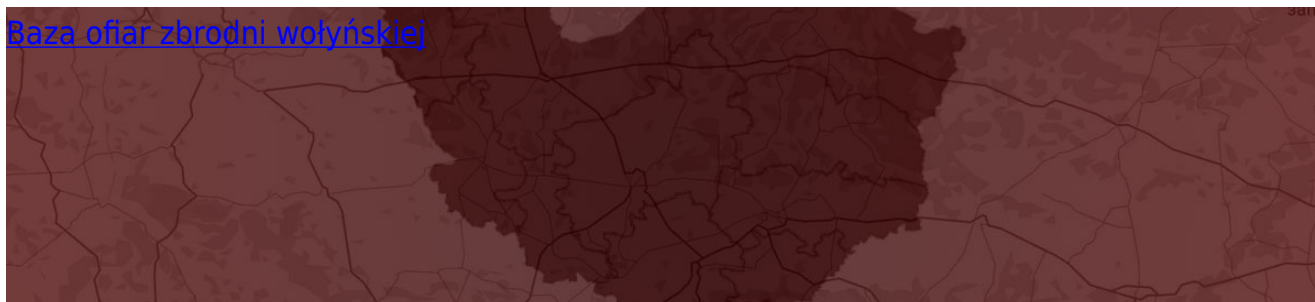
inteligencji, urzędników i wojskowych, którzy w rzeczywistości następnie jeśli nie zostali w więzieniu zamordowani to uwięziono ich w łagrach. Represyjna działalność władz sowieckich w stosunku do zamieszkujących te tereny Polaków, a w szczególności do usunięcia najbardziej aktywnego elementu jakimi były osoby, które posiadały doświadczenie przede wszystkim organizacyjne i przywódcze w kwestiach wojskowych, doprowadziła do znacznego osłabienia środowiska polskiego a co za tym idzie do wzmocnienia żywiołu ukraińskiego. Na podstawie dokonanego przez Niemców spisu ludności przeprowadzonego w pierwszej połowie 1942 r. porównywanego przez nich z danymi szacunkowymi w 1939 r. okazało się, że ubytek ludności polskiej na Wołyniu podczas okupacji sowieckiej wyniósł 45 tysięcy osób.

Zmiana władz okupacyjnych z sowieckiej na niemiecką, która nastąpiła po wybuchu wojny w czerwcu 1941 r. doprowadziła w pierwszej kolejności do zagłady obywateli polskich II Rzeczypospolitej pochodzenia żydowskiego. Autorzy opracowania poświęconego ludobójstwu dokonanemu przez nacjonalistów ukraińskich na polskiej ludności Wołynia w latach 1939-1945 Władysław i Ewa Siemaszko pisali m.in. o wymordowaniu w dniu 23 września 1942 r. przez policjantów ukraińskich żydowskich mieszkańców utworzonego miesiąc wcześniej w sierpniu 1942 r. getta w miasteczku Aleksandria. (s. 667). Innym przykładem było wymordowanie wiosną 1942 r. przez Niemców i policjantów ukraińskich Żydów z getta w miejscowości Hoszczy (s. 684). Podobnie postąpiono z mieszkańcami getta utworzonego przez Niemców w dniu 22 maja 1942 r. w miasteczku Miedzyrzec (Międzyrzec Korecki). Zostali oni zamordowani w dniu 26 sierpnia 1942 r. przez Niemców i policję ukraińską. (s. 700). Innym przykładem może być getto w Tuczyńcu, gdzie Niemcy i ukraińska policja w dniu 23 sierpnia (września?) 1942 r. przystąpili do wyprowadzania znajdujących się tam około 4000 Żydów do miejsca kaźni znajdującego się pod wsią Rzeczyca. Mieszkańców getta, którzy stawili opór mordowano na miejscu. (s. 720).

W pierwszej połowie 1943 r. doszło na Wołyniu do rozpoczęcia szeroko zakrojonej przez nacjonalistyczne podziemie ukraińskie akcji mającej na celu dokonanie eksterminacji zamieszkującej te tereny od wieków ludności polskiej. Ludobójstwa Polaków dokonywały oddziały wchodzące w skład Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) oraz konkurencyjnych formacji bulbowców (członków tzw. „Siczy Poleskiej” założonej i dowodzonej przez Tarasa Borowca ps. Taras Bulba) i melnykowców (Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN-M) założona w 1940 r. w Krakowie przez Andrija Melnyka) a także członków utworzonych i podlegających dowództwu niemieckiemu w drugiej połowie 1941 r. oddziałów policji ukraińskiej, które w początkach 1943 r. zdezerterowały i weszły w skład UPA. W dokonywaniu zbrodni na Polakach udział brały także tysiące zamieszkujących te tereny ukraińskich chłopów. Na terenie powiatu rówieńskiego zbrodni na bezbronnej ludności polskiej dokonano w dziesiątkach miejscowości i osad, w tym min.: wsie: Chocin, Kamienna Góra, Babin, Tomachów (Tołmachów), Diatkiewiczze (Dziatkiewiczze, Dziatkowicze), Makoterty, Czudnica, Hłuboczek, Radochówka, Hołyczówka, Klecka Mała, Barmaki, Dworzec, Stawki, Tiutkiewiczze, Mikulin, Kolonie: Aleksandrówka, Czrepassznik, Lubomirska Nowa i stacja kolejowa Lubomirsk, Marianówka, Pawłówka Nowa, Osada fabryczna Żytyń (Żytyń Cukrownia), Kolonia Pokosy, miasteczko Klewań, osada wojskowa Konstantynów, osada wojskowa Szwoleżerów, Kolonia Józefówka, Kolonia Szytnia (Szczytnia), Kolonia Wierzyca (Wieżyca), Kolonia Woronucha, Kolonia Graniczna, Kolonia Jadwipol,

Powiat rówieński został ponownie zajęty przez wojska sowieckie w lutym 1944 r. Pomimo opanowania tych terenów przez wojska sowieckie w dalszym ciągu dochodziło do licznych przypadków dokonywania przez Ukraińców mordów na Polakach.

Powiat rówieński zajmował środkowo-wschodnią część województwa wołyńskiego i graniczył: od zachodu z powiatami dubieńskim i łuckim, od północy z powiatem kostopolskim, od wschodu wzdłuż granicy sowieckiej, zaś od południa graniczył z powiatem zdołbunowskim.

Wyszukiwarka

Znajdź na mapie

Szukaj

Legenda

Pokaż Wszystkie

Miasto powiatowe

Miejsce zbrodni

woj. wołyńskie, pow. Równe

Zapisz KML

Zapisz XML

Zapisz geoJSON

Galeria zdjęć

Aktualności

